

Član 4.

Ova uredba stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Beograd, 28. lipnja 1947.

Predsjednik Vlade FNRJ
i Ministar narodne obrane,
Maršal Jugoslavije
Josip Broz-Tito, s. r.

418.

Na temelju čl. 15. Zakona o inspekciji rada propisujem

P R A V I L N I K

O HIGIJENSKIM I TEHNIČKIM ZAŠTITNIM MJERAMA PRI RADU U GRAFIČKIM PODUZECIMA

Član 1.

Higijenski i tehnički uvjeti rada u grafičkim poduzećima imaju se u potpunosti prilagoditi odredbama Općeg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu, ukoliko ovim pravilnikom nije izričito drukčije određeno.

I. — OPĆE ZAŠTITNE MJERE U RADNIM PROSTORIJAMA

Član 2.

U radnim prostorijama u kojima se obavljaju radovi sa olovom ili kemikalijama mora na svaku zaposlenu osobu u njima otpasti najmanje 15 m³ slobodnog prostora i 3 m² slobodne površine poda radne prostorije. Visina radnih prostorija mora iznositi najmanje 3 metra.

Član 3.

Zidovi radnih prostorija u kojima se obavljaju radovi sa olovom ili kemikalijama treba da su obloženi u visini do 1,80 m iznad poda materijalom koji se lako pere ili masnom bojom. Ostali dijelovi zida i stropovi bit će okrečeni.

Pranje zidova u visini do 1,80 m odnosno dokle su obloženi materijalom koji se lako pere ili masnom bojom, treba vršiti sapunom jedamput tjedno.

Krečenje vršit će se najmanje jedamput godišnje.

Član 4.

Sve radne prostorije u grafičkim poduzećima treba da imaju ravan pod i bez pukotina, kako bi se spriječilo zadržavanje olovne prašine ili druge materije. Prijelazi između podova i zidova treba po pravilu da budu zaobljeno izvedeni.

Podovi u grafičkim poduzećima treba da su od materijala koji se lako pere, ili premazani materijama koje onemogućuju držanje prašine pri čišćenju.

II. — SPECIJALNE ZAŠTITNE MJERE

Ručna slagatičnica

Član 5.

Regali i police u ručnoj slagatičnici treba da budu bez negara tako da svojom donjom površinom leže na

podu kako bi se izbjeglo sakupljanje prašine ispod njih, ili na dovoljno visokim nogarima, koji omogućuju lako čišćenje pod njima.

Prolaz između regala ne smije biti manji od 1,80 m.

Član 6.

Stolovi u ručnim slagatičnicama moraju biti pokriveni sa gornje strane limom. Po završetku rada svake smjene stolovi se moraju čistiti.

Član 7.

Čišćenje regala i sanduka za slova u ručnim slagatičnicama vršit će se električnim aparatom za isisavanje prašine. U nedostatku električnih aparata za isisavanje prašine, regali i sanduci za slova čistit će se redovno izvan radnih prostorija (izbacivanjem slova, mijehom, mokrom krpom i sl.).

Ako se regali čiste bez upotrebe aparata za isisavanje osobe zaposlene na čišćenju regala i sanduka za slova bit će snabdjevene respiratorom.

Član 8.

U odjelu ručne slagatičnice treba postaviti limene posude u koje će se smještati svi olovni otpaci (oštećena slova, slomljeni proredi i sl.).

Član 9.

Prije nego što se pristupi rasturanju (raziaganju) slog se mora oprati. Pranje slogova mora se vršiti sredstvima koja nisu štetna po zaposlene osobe, a koja ujedno ne nagriza i ne oksidiraju slagatični materijal (blaga otopina kamene sode i sl.). Poslije pranja slog se mora dobro isprati svježom vodom, kako bi se odstranili svi ostaci upotrijebljenih nagrizajućih materija. Osobe zaposlene na pranju slogova bit će zaštićene zaštitnim rukavicama.

Stroj slagatičnica

Član 10.

Na svim strojevima za slaganje treba postaviti uređaj za ventilaciju direktno nad kotlom za taljenje olova, kako bi se olovni plinovi odstranjivali neposredno sa mjesta razvijanja pomoću uređaja za izvlačenje (ekshaustor).

Član 11.

U kotlove za taljenje olova na strojevima za slaganje ne smiju se staviti već upotrijebljeni reciklirani olovni otpaci. Olovo se smije stavljati u ove kotlove samo poslije prelijevanja u kocke ili šipke.

Član 12.

Strojevi za slaganje trebaju imati naročiti kanal kojim će olovni otpaci, nastali pri lijevanju redaka, odvoditi neposredno u posudu za prikupljanje tih otpadaka da bi se spriječilo njihovo rasipanje i raznošenje.

Član 13.

U odjelu stroj slagatičnice treba da bude provedena umjetna ventilacija.

Strojarski odjel

Član 14.

Ako ne postoji mogućnost da se ručni zavrtnji kasete (valova) za boju kod brzotisnih strojeva lako do-

hvate, mora se postaviti siguran oslonac na koji će se radnik osloniti prilikom rada na reguliranju zavrtnja kasete (valova) za boju.

Član 15.

Kod brzotisnih strojeva mora se postaviti ograda od savijenog željeza u visini gornje površine kolica za štampu, kako bi se izbjegle povrede koje ova kolica mogu nanijeti prilikom svog kretanja zaposlenim osobama. Razmak između kolica za štampu (u krajnjem prednjem položaju) i ograde ne smije biti manji od 5 cm.

Član 16.

Pranje valjaka na brzotisnim strojevima ne smije se vršiti kad se stroj kreće motornim pogonom.

Član 17.

Na strojevima za bronžiranje treba uvesti uređaje za odstranjivanje bronžane prašine iz samog stroja koja se stvara prilikom rada. Bronžiranje rukom treba vršiti u odvojenim prostorijama sa dobrim provjetranjem, a radnici koji rade na tim poslovima treba da budu snabdjeveni respiratorima.

Član 18.

Kod tiglova sa električnim pogonom treba postaviti zaštitnu napravu koja će spriječiti da se ruka radnika zadrži između forme i ploče.

Član 19.

Kod tiglova sa električnim pogonom, pranje valjaka smije se vršiti samo kad se stroj pokreće rukom.

Odjel dubokog tiska

Član 20.

Odjel za duboki tisak treba biti odvojen od ostalih radnih prostorija.

Prostorije u kojima se radi sa bojama škodljivim po zdravlje i sredstvima za rastvaranje i čišćenje moraju se dobro provjetravati.

Škodljive pare treba da se odvođe sa samog mjesta razvijanja.

Član 21.

Kod uređaja za duboki tisak, kod kojih se upotrebljavaju lako zapaljive mješavine boja, moraju se poduzeti odgovarajuće mjere sigurnosti. U ovim prostorijama moraju postojati odgovarajuće naprave i sredstva za gašenje požara.

Gašenje požara vodom u ovim prostorijama zabranjeno je.

Član 22.

Kod suhog poliranja bakrenih valjaka stroj za brušenje i pokranje treba imati uređaj za izvlačenje prašine.

Osobama koje su zaposlene na suhom poliranju bakrenih valjaka treba staviti na raspolaganje respiratore.

Rotacioni stroj

Član 23.

Rotacioni stroj treba imati zvučni signalni uređaj kojim će se barem 5 sek. ranije najavljivati početak rada tog stroja.

Odjeli za taljenje olovnih legura

Član 24.

Taljenje legura za strojeve za slaganje, kao i pretpanje upotrijebljenog materijala i otpadaka, treba vršiti u posebnim prostorijama koje se dobro provjetravaju.

Nad kotlovima za taljenje olovnih legura treba postaviti uređaje za izvlačenje olovnih plinova (ekshauztori).

Osobe koje vrše pripremu legura za lijevanje i koje liju leguru bit će snabdjevene respiratorima.

Stereotipija

Član 25.

Na glodalici (frez mašinu) u stereotipiji postaviti će se preko noža stakleno zvono ili slična druga naprava koja sprečava da pri radu radnik bude povrijeđen od otpadaka koji nastaju prilikom određivanja stereotipiranih ploča.

Član 26.

Odjel stereotipije treba biti u potpuno odvojenim prostorijama, umjetno ventiliran i snabdjeven uređajem za izvlačenje olovnih para sa mjesta gdje se olovne pare razvijaju.

Slovoljevaonica

Član 27.

Na svim strojevima za lijevanje slova treba postaviti uređaje za izvlačenje plinova i dima koji se stvaraju pri lijevanju slova i ostalog slagaceg materijala (ekshauztori).

Član 28.

Svi otpaci, koji nastaju prilikom lijevanja slova i ostalog slagaceg materijala, treba da se odvođe naročitim kanalima u limene posude za sakupljanje olovnih otpadaka.

Član 29.

Glodalica (frez mašina) u slovoljevaonici treba biti snabdjevena uređajem za izvlačenje olovne prašine koja se stvara prilikom rada. Radnik zaposlen na glodalici (frez mašini) treba biti snabdjeven respiratorom.

Član 30.

Struganje zaostalih olovnih čestica na izljevima slova i ostalog slagaceg materijala mora se vršiti u odjeljenom zastakljenom prostoru (digestoriju) sa umjetnom ventilacijom. Osobama koje obavljaju taj posao treba staviti na raspolaganje respiratore.

Cinkografija

Član 31.

Stroj za nagrzavanje metala (ec-mašina) treba biti odvojen i smješten u posebnom zastakljenom prostoru (digestoriju) koji je snabdjeven uređajem za ventilaciju.

Član 32.

U odjelu cinkografije gdje se upotrebljava prašak kalfonija, asfalta ili sličnih materija, ventilaciju tre-

ba tako udesiti da nastala prašina bude odvedena direktno sa mjesta gdje se razvija.

Član 33.

Radnici zaposleni u odjelu za kopiranje bit će snabdjeveni gumenim zaštitnim rukavicama koje zaštićuju ruke do lakata.

Član 34.

Odjeli fotografije treba biti u potpuno odvojenim prostorijama.

Mračne komore treba da budu umjetno ventilirane.

Radnici zaposleni na snimanju treba da budu snabdjeveni tamnim naočarima za zaštitu od svjetlosti koju proizvode lučne lampe.

Član 35.

Za pretakanje kiseline u cinkografiji upotrebljavat će se ljučjačka i naprave za pretakanje (član 41. Općeg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu).

Član 36.

Cirkulari za rezanje olovnih ploča treba da budu snabdjeveni uređajem za izvlačenje olovne prašine koja nastaje rezanjem. Osobe zaposlene na cirkularima treba da budu snabdjevene zaštitnim naočarima.

III. — HIGIJENSKA ZAŠTITA

Izbor radnika

Član 37.

Osobe ispod 16 godina starosti ne smiju biti zaposlene na ma kakvom radu sa olovom.

Član 38.

U direktnom radu sa olovom u čvrstom stanju ne smiju se zaposliti osobe koje boluju:

- 1) od tuberkuloze pluća;
- 2) od nefritisa (upale bubrega);
- 3) od anemije (slabokrvnost) teže vrste.

Osim osoba iz prve stavke pri radovima sa rastaljenim olovom i njegovim spojevima ne smiju se zaposliti osobe koje boluju:

- 4) od kroničnog oboljenja jetre;
- 5) od trajne hipertenzije (povišeni pritisak krvi) cardio-arterioskleroze (ovapnjenje krvnih žila);
- 6) organskog oboljenja centralnog živčanog sistema;

7) od izrazito endokrinih oboljenja (žljezda unutrašnjeg lučenja; Bazedova bolest, diabetes i dr.).

Osim toga u svim direktnim radovima sa olovom ne smiju se zaposliti osobe:

- 8) koje pokazuju posljedice alkoholizma; i
- 9) koje zbog bilo koje bolesti ne mogu slobodno disati kroz nos.

Prilikom pregleda i ocjenjivanja sposobnosti za rad treba uzeti u obzir konkretne higijenske i tehničke uvjete u svakom pojedinom poduzeću, kao i individualne osobitosti zdravstvenog stanja radnika koji se zapošljuje.

Oni radnici koji su već zaposleni na tim radovima, a boluju od navedenih bolesti, potrebno je da se postepeno smjenjuju sa tih radova i to prvenstveno oni sa težim oboljenjima.

Osobna higijena

Član 39.

Poduzeća su dužna radnike koji rade sa olovom i kemikalijama snabdjeti radnim odjelima koja se lako peru, dobro prilježu tijelu, a za prašinu su što je moguće više nepropustljiva, a gdje priroda posla zahtijeva dat će se radnicima i kape za glavu kao i rukavice.

Ova odijela nosit će radnici za vrijeme rada, a poslije toga ostavljat će ih u poduzeću.

Poduzeća će se brinuti da se zaštitna odjeća pere što češće, a najmanje jednom nakon 14-dnevne upotrebe.

Radnicima na lijevanju olova treba dati na raspolaganje zaštitne rukavice protiv opekline, zaštitnu obuću i pregače.

Član 40.

Svakom radniku koji radi sa olovom poduzeće će staviti na raspolaganje dvostruki garderobni ormarić i to jedan za smještaj građanskog, a drugi za smještaj radnog odijela. Garderobni ormarići moraju biti snabdjeveni ključem.

Garderobni ormarići moraju biti najmanje 1,5 m visine, 0,35 m duboki i 0,45 m široki. Dvostruki garderobni ormarić imat će vertikalnu pregradu kako ne bi građansko odijelo dolazilo u dodir sa radnim odijelom.

Kod dvostrukih garderobnih ormarića dio za građansko odijelo bit će najmanje 0,45 m a za radno odijelo 0,25 m širok.

Za radnike koji rade sa olovom ili kemikalijama garderobe se imaju urediti u posebnim prostorijama.

Garderobni ormarići treba da budu na nogarima visokim najmanje 15 cm radi mogućnosti čišćenja, a na podensnim mjestima moraju imati otvore za ventilaciju.

Član 41.

Poduzeće će staviti radnicima na raspolaganje umivaonike, koji će biti smješteni izvan radnih prostorija u tolikom broju, da se istovremeno može prati najmanje 1/5 zaposlenog osoblja. U dovoljno velikim prostorijama mogu se umivaonici smjestiti zajedno sa garderobom. Umivaonici će biti snabdjeveni toplom i hladnom vodom, dovoljnom količinom sapuna, četkama za svakog pojedinca i posebnim ubrusom koji će se svakog tjedna mijenjati.

Isto tako dat će poduzeće svakom radniku posebnu čašu ili lončić za vodu. Svaki radnik koji radi sa olovom treba nakon svršetka rada ili prije uzimanja pitke vode ili jela prethodno isprati usta po mogućnosti toplom vodom.

Član 42.

Svako poduzeće treba imati propisnu kupaonicu sa toplom i hladnom vodom računajući jedan tuš za najviše 15 radnika. Radnicima mora biti omogućeno kupanje najmanje jedamput tjedno.

Svakodnevno treba da se kupaju u dane kada rade oni radnici koji su zaposleni na radovima kod kojih postoji naročita opasnost trovanja olovom.

Član 43.

Osobama koje rade sa olovom zabranjeno je unositi hranu u radne prostorije, kao i jesti na radnim mjestima.

Član 44.

Poduzeće će postaviti u radionicama dovoljan broj pljuvaonica. Broj pljuvaonica treba biti toliki da na

svakih 10 radnika, a u ručnoj slagačnici na svaka 2 radnika otpada po jedna pljuvaonica. Pljuvaonice treba da budu očišćene svakog dana.

Zdravstvena služba

Član 45.

Poduzeća su dužna da organiziraju najmanje jedamput godišnje medicinski pregled svih zaposlenih radnika i namještenika koji dolaze u dodir sa olovom, a prema postojećim propisima.

Član 46.

Već postojeća poduzeća koja ne ispunjavaju uvjete ovog pravilnika dužna su da se u što kraćem roku postepeno usklade ovim propisima, a suglasno odredbi člana 184. Općeg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu.

Rokove za postepeno ispunjavanje propisa ovog pravilnika u već postojećim poduzećima određivat će nadležni inspektori rada, vodeći pri tom računa o objektivnim, materijalnim i tehničkim mogućnostima.

Član 47.

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

Br. 6815

Beograd, 24. lipnja 1947.

Ministar rada,

Vicko Krstulović, s. r.

419.

Na temelju st. 2. čl. 45. Zakona o porezima, čl. 45. i st. 4. čl. 56. Uredbe o porezu na dohodak, čl. 23 i st. 4. čl. 32. Uredbe o porezu na nasljedstva i darovanja i čl. 19., st. 4. čl. 30. i čl. 33. Uredbe o porezu na promet proizvoda, propisujem

UPUTSTVO

O POVRAĆAJU POGREŠNO NAPLAĆENIH POREZA

1) Povraćaj pogrešno naplaćenih poreza ima se izvršiti na teret tekućih prihoda od one vrste poreza na ime kojeg je naplata izvršena bez obzira na budžetsku godinu u kojoj je naplata izvršena.

2) Za povraćaj pogrešno naplaćenog poreza dužan je porezni obveznik podnijeti molbu kotarskom (gradskom, rajonskom) izvršnom odboru (financijskom odsjeku) kod kojega se vodi njegov porezni račun o dotičnoj vrsti poreza. Za povraćaj pogrešno naplaćene trošarine molba se podnosi gradskom izvršnom odboru (financijskom odsjeku odnosno finansijskom odjelu) u čiju je korist naplata izvršena, a za povraćaj mjesnog samodoprinosu — mjesnom narodnom odboru u čiju je korist naplata također izvršena. Ako je porez plaćen upotrebom poreznih maraka ili poreznih vrijednosnih papira, molba se podnosi kotarskom (gradskom, rajonskom) izvršnom odboru (financijskom odsjeku) na čijem području molilac ima prebivalište (sjedište). Iznimno, za povraćaj poreza na dohodak radnika, namještenika i službenika, plaćenog upotrebom poreznih maraka, molba se podnosi kotarskom (gradskom, rajonskom) izvršnom odboru (financijskom odsjeku) na čijem je području obavljan rad u vremenu za koje je porez pogrešno plaćen.

Ako molilac ima tekući račun kod Narodne banke FNRJ, mora u molbi naznačiti njegov broj, a ako nema tekućeg računa, mora i to naznačiti.

3) Molba za povraćaj i prilozi koji se uz nju podnose ne podležu taksi po Zakonu o taksama, osim ako se ustanovi da molilac ne ispunjava uvjete za povraćaj, naknadno će se naplatiti taksa na molbu, na prigode i na rješenje.

4) Po molbama za povraćaj mjesnog samodoprinosu rješava u prvom stepenu mjesni narodni odbor bez obzira na visinu mjesnog samodoprinosu koji se ima vratiti, a po molbama za povraćaj svih ostalih vrsta poreza rješava u prvom stepenu povjerenik za financije kotarskog (gradskog, rajonskog) izvršnog odbora također bez obzira na visinu poreza koji se ima vratiti.

U drugom stepenu, po žalbama, u pogledu mjesnog samodoprinosu rješava povjerenik za financije nadležnog kotarskog (gradskog, rajonskog) izvršnog odbora, a u pogledu svih ostalih poreza — ministarstvo financija narodne republike.

5) Nadležni organ donosi rješenje o povraćaju poreza u tri primjerka koje s predmetom dostavlja svom neposredno višem financijskom organu na suglasnost, t.j. u pogledu povraćaja mjesnog samodoprinosu — povjereniku za financije kotarskog (gradskog, rajonskog) izvršnog odbora, a u pogledu svih ostalih poreza — povjereniku za financije oblasnog ili Glavnog izvršnog odbora odnosno ministarstvu financija narodne republike u kojoj nema autonomne oblasti ili autonomne pokrajine.

Poslije suglasnosti povjerenika za financije kotarskog (gradskog, rajonskog) izvršnog odbora u pogledu povraćaja mjesnog samodoprinosu, mjesni narodni odbor vrši povraćaj mjesnog samodoprinosu na taj način, da će prilikom povremenog (dnevnog, mjesečnog) zaključka dnevnika o naplati ovog poreza odbiti vraćenu svotu od ukupno uplaćene svote i ostatak knjižiti po budžetu kao prihod od ovog poreza za dotično vrijeme.

U pogledu povraćaja ostalih poreza, poslije suglasnosti višeg financijskog organa, povjerenik za financije kotarskog (gradskog, rajonskog) izvršnog odbora koji je donio rješenje dostavlja jedan primjerak rješenja onoj centrali (ograncu) Narodne banke FNRJ kod koje je uplata izvršena odnosno kod koje je izvršeno knjiženje svote koja se vraća, drugi primjerak dostavlja molilcu, a treći zadržava za svoj arhiv. Ako je uplata izvršena prije, dok nije bilo regulirano plaćanje poreza preko Narodne banke, rješenje se dostavlja centrali Narodne banke one narodne republike na čijem se području nalazi povjerenik za financije kotarskog (gradskog, rajonskog) izvršnog odbora koji je donio rješenje o povraćaju poreza. Isto tako treba postupati kada je doneseno rješenje o povraćaju poreza koji je plaćen upotrebom poreznih maraka i poreznih vrijednosnih papira.

Ako se povraćaj vrši na ime prihoda koji se procentualno dijele u korist dvaju ili više budžeta, rješenje o povraćaju dostavlja se onom ograncu Narodne banke kod kojega se vrši podjela na odnosne budžete.

6) Da bi se Narodnoj banci omogućilo nesmetano izvršenje povraćaja, u rješenju o povraćaju ima se, uz ostalo, ustanoviti:

a) vrsta i iznos poreza koji je pogrešno naplaćen, t.j. koji se ima vratiti;

b) naziv i mjesto kotarskog (gradskog, rajonskog) izvršnog odbora (financijskog odsjeka) kod koga se vodi porezni račun molilca odnosno koji treba centrala Narodne banke FNRJ obavijestiti o izvršenom povraćaju.

7) Pogrešno naplaćena državna trošarina i bivše takse koje su ukinute od 1. siječnja 1947. vraćat će se teret poreza na promet proizvoda.